

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ВНЗ «Університет
імені Альфреда Нобеля»
Холод С.Б.

ВИТЯГ

з протоколу №11 від 14 квітня 2026 року
фахового семінару кафедри психології та педагогіки, кафедри
європейських і східних мов та перекладу, кафедри іноземних мов, кафедри
менеджменту про рекомендацію до захисту дисертації
Ільсєка Андрія Васильовича
на тему «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у
процесі фахової підготовки» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі
01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

ПРИСУТНІ:

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки Волкова Н.П.; доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки Лебідь О.В.; доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Кожушко С.П.; доктор філологічних наук, професор, професор кафедри європейських і східних мов та перекладу Степанова А.А.; PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта, завідувач кафедри іноземних мов Мединська С.І.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки Олійник І.В.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки Вошколуп Г.Ю.; кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки Гаркуша І.В.; кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки Байєр О.О.; PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта, старший викладач кафедри психології та педагогіки Карпова М.Є.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Сторожук С.Д.; PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта, старший викладач кафедри іноземних мов Дербак О.А.

Запрошені: доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології, педагогіки та філософії Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського Поясок Т.Б.; доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету Лаврєнтєва О.О.; доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекєтова Резван О.О.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Попередня експертиза дисертаційної роботи **Ільєнка Андрія Васильовича** на тему «**Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки**», поданої на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Науковий керівник – Резван Оксана Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова.

Рецензенти:

– **Лебідь Ольга Валеріївна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

– **Олійник Ірина Вікторівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Дисертація виконувалася на кафедрі психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля». Тему затверджено вченою радою ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (протокол № 11 від 20 грудня 2022 р.).

СЛУХАЛИ: наукову доповідь аспіранта кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» **Ільєнка Андрія Васильовича** за матеріалами дисертаційної роботи на тему «**Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки**», поданої на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

У своєму виступі доповідач ґрунтовно розкрив основні та найбільш вагомні аспекти досліджуваної проблеми.

Сучасний період нашої держави визначається активним становленням українськості світогляду, формуванням націоцентричної громадянськості суспільства, що на жаль, обумовлено воєнним нападом агресивної сусідньої держави. Означені процеси позначаються на оновленні порядку значущості вимог до державного службовця, у якому однією із перших стає саме мовна свідомість, що позначається на популяризації державної мови в усіх комунікаціях державника, стає критерієм його громадянської позиції, важелем довіри населення.

Мовна свідомість – як категорія цінностей людини входить до обов'язкових особистісних утворень фахівців, які означили для себе життєву місію бути посадовцем державної служби. Сформована мовна свідомість особистості виявляється в усвідомленому послугуванні мовою у різних видах життєдіяльності – і усвідомлення свідчить про те, що особистість знає мову (усі її аспекти), розуміє важливість вибору певної мовної стратегії щодо комунікації у конкретному випадку, популяризує свою мову серед різних соціальних спільнот (у тому числі професійних), представляє особливий особистісний стиль мовного виявлення. Щодо мовної свідомості державного службовця – маємо означити ще один аспект її виявлення – принципове усвідомлене

послугування українською мовою не лише у фаховій діяльності (у частину виконання службових повноважень), але й у приватному житті – що стає ознакою цілісної особистості, її свідомого вибору й правдивості.

З огляду на те, що державним службовцем може бути будь-який фахівець, якщо він обирає професійну реалізацію у державній службі, маємо констатувати, що мовна свідомість має стати обов'язковою компетенцією таких посадовців.

Формування у майбутніх державних службовців мовної свідомості, що здійснюється в умовах бакалаврських та магістерських освітніх програм, корелюється нормами законів: Закон України «Про державну службу» (2017), Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019), Закон України «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), у яких передбачено на рівні системи вищої освіти забезпечити потребу суспільства та держави у кваліфікованих фахівцях, у тому числі державної служби; правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, а також заходи, спрямовані на регулювання і застосування української мови як державної у сферах публічного життя.

Незважаючи на різнопланові публікації, жодний із названих підходів повною мірою не забезпечує виконання завдання формування мовної свідомості майбутніх державних службовців через нерозробленість теоретичної і технологічної бази, яка б сприяла формуванню зазначеної якості.

Аналіз результатів теоретичних напрацювань учених щодо формування мовної свідомості майбутніх державних службовців дав змогу констатувати низку суперечностей між:

- об'єктивними суспільними вимогами до змісту професійної підготовки державних службовців, потребами суспільства у мовно свідомих державних службовцях та низьким рівнем сформованості у студентів, орієнтованих на реалізацію у межах державної служби, цінності державної мови, знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективність комунікації із різними спільнотами населення;

- потребою набуття майбутніми державними службовцями мовної свідомості та невизначеністю структури сформованості означеного утворення;

- наявністю потенційних можливостей процесу формування мовної свідомості у майбутніх державних службовців та відсутністю моделі формування означеного утворення у студентів.

Необхідність усунення зазначених суперечностей, практичне значення проблеми та недостатнє опрацювання її теоретичних та прикладних аспектів визначили тему наукового дослідження: **«Формування мовної свідомості майбутнього держслужбовця у процесі фахової підготовки».**

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх державних службовців.

Предмет дослідження – модель формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки.

Мета дослідження – обґрунтувати теоретичні засади формування мовної свідомості майбутніх державних службовців, розробити та експериментально

перевірити модель реалізації означеного процесу.

Гіпотеза дослідження. Успішність формування мовної свідомості майбутніх державних службовців забезпечується впровадженням розробленої і теоретично обґрунтованої моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки, яка спрямована на розвиток мовно-професійної компетентності, комунікативної компетентності та світоглядно-поведінкового компонентів зазначеного утворення.

Для досягнення поставленої мети та перевірки гіпотези сформульовано такі **завдання дослідження**:

1. На підставі аналізу психолого-педагогічної, лінгвістичної та соціо-громадянської літератури розкрити теоретичні засади формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки.

2. Обґрунтувати сутність, структуру, показники та рівні сформованості мовної свідомості майбутніх державних службовців.

3. Розробити й теоретично обґрунтувати модель формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки.

4. Здійснити експериментальну перевірку ефективності моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки.

5. Підготувати навчально-методичний ресурс процесу формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки.

Дозвольте навести основні висновки за результатами виконання завдань, визначених у дисертації.

Щодо першого завдання зауважимо, що на підставі аналізу наукових праць з філософії, психології, педагогіки, соціології та лінгвістики, джерел з політології, законодавчої бази України з питань державної служби, досвіду підготовки державних службовців у системі вищої освіти України та світу, а також у системі підвищення кваліфікації розкрито теоретичні засади формування мовної свідомості майбутніх державних службовців, основу яких становлять фундаментальні наукові джерела, в яких конкретизовано основні дефініції дослідження, такі як «мовна свідомість особистості», «мовна свідомість державного службовця», «мовна особистість», «мовно-професійна компетентність», «комунікативна компетентність державного службовця», «сформованість мовної свідомості майбутнього державного службовця», «педагогічна модель», «модель формування мовної свідомості майбутнього державного службовця»; наукові розробки щодо основ організації методики викладання у вищій школі; профільної підготовки державних службовців; правової та соціальної деонтології; інтерактивних методів навчання; етнонаціональної політики; педагогічного моделювання; доведено практичну значущість використання методів: когнітивно-аналітичних, рефлексивних, інтерактивних та методів співпраці.

Щодо другого завдання доцільно відзначити, що у дисертації мовну свідомість державного службовця визначено як якісне особистісне утворення, яке дозволяє державному службовцю вільно користуватись державною мовою у всіх можливих комунікаціях на рівні її носія, бути свідомим щодо пріоритетного вибору державної мови у ситуаціях зовнішнього тиску або

маніпулювання, розвивати власний публічний імідж через популяризацію особистого мовленнєвого стилю.

Обґрунтовано структурні компоненти досліджуваного утворення: мовно-професійну компетентність (компетенції з володіння українською мовою; послугування галузевою лексикою та послугування державними стандартами мовної політики у галузі державної служби); комунікативну компетентність (комунікативна соціальна компетентність та компетентність у виборі ефективних засобів комунікації); світоглядно-поведінковий компонент (свідомість вибору української мови у комунікації, ідентичність із державою у якості носія мови, толерантність до недосконалості української мови у комунікативних партнерів, мотивація до мовного удосконалення, популяризація української мови у публічному просторі). Визначено рівні сформованості мовної свідомості майбутнього державного службовця (низький, середній, високий) та розкрито їх зміст.

У процесі виконання **третього завдання** теоретично обґрунтовано модель формування мовної свідомості майбутнього державного службовця у процесі фахової підготовки як спеціально організовану взаємодію учасників освітнього процесу, що забезпечує сформованість у майбутніх державних службовців мовної свідомості як якісного особистісного утворення, що дозволяє вільно користуватись державною мовою у всіх можливих комунікаціях на рівні її носія, бути свідомим щодо пріоритетного вибору державної мови у ситуаціях зовнішнього тиску або маніпулювання, розвивати власний публічний імідж через популяризацію особистого мовленнєвого стилю; визначено складові блоки означеної моделі: концептуальний, змістово-процесуальний та діагностико-результативний.

Концептуальний блок передбачав визначення методологічної основи (аксіологічного, культурологічного, когнітивно-комунікативного, особистісно орієнтованого, діяльнісного наукових підходів та принципів: державності, правової легітимності, комунікативної доцільності, мовленнєвої культури, особистої відповідальності, міжкультурної толерантності, системного мовленнєвого вдосконалення взаємодії).

Змістово-процесуальний блок забезпечував проведення діагностичного пілотажного дослідження, що обумовлювало методико-змістову взаємодію з викладачами, актуалізацію проблеми дослідження для студентів, зміст навчання та практичної діяльності майбутніх державних службовців, адаптованих до теми дослідження та вибір і реалізацію відповідних меті методів навчання; конструювання цілісної педагогічної взаємодії, яка забезпечує формування мовної свідомості майбутніх державних службовців, що реалізовувалось через адаптований до теми дослідження зміст навчання та практичної діяльності студентів та вибір і реалізацію відповідних меті методів навчання.

Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців відбувалось шляхом удосконалення чинної освітньої програми через оновлення змісту навчальних дисциплін: «Українська мова за професійним спрямуванням», «Теорія і практика правозастосування», «Соціологія», «Стратегічне управління», «Комунікативне управління» упровадження спецкурсу

«Формування мовної компетентності майбутнього державного службовця», удосконалення змісту взаємодії із базами практик, зокрема – у площині аналітичної діяльності студентів щодо моніторингу використання української мови у публічному просторі громадських місць, реалізації практик удосконалення рівня мовленнєвої компетентності студентів у системі підвищення кваліфікації. Для формування мовно-професійної компетентності як компоненту мовної свідомості майбутніх держслужбовців дієвими видались публічні лекції-дискусії від провідних фахівців з мовознавства – із подальшим обговоренням, проходження модельного іспиту на володіння державною мовою для державних службовців – із подальшим аналізом помилок; створення текстів професійного спрямування – із визначенням мети комунікації та добір ефективних стратегій щодо її досягнення.

Формування комунікативної компетентності – як компоненту мовної свідомості майбутніх держслужбовців відбувалось через застосування когнітивно-аналітичних вправ та вправ на саморефлексію мовного та мовленнєвого рівня; аналітико-синтетичну роботу щодо мовної політики в регіоні із продуктивною навчально-симуляційною діяльністю (міні-проекти за соціально чутливими темами, взаємодія із різними соціальними групами щодо популяризації української мови в регіоні).

У формуванні світоглядно-поведінкового компоненту мовної свідомості майбутніх держслужбовців актуальними виявились аналітичні дослідження студентів щодо виявлень мовних порушень у публічному просторі, залучення студентів до регіональних Програм (Південно-Східний регіон) популяризації української мови у суспільному просторі, модерація україномовних екскурсій у м. Дніпрі; аналітично-прогностична робота студентів щодо порівняння мовної політики зарубіжних країн, у яких представлена проблема двомовності (на державному рівні або у публічному просторі); ведення студентами рефлексивного щоденника самооцінки частоти використання української мови у позаробочих (приватних) комунікаціях, а також щодо аналізу висловлювань щодо «мовного питання» у соцмережах; залученість студентів до курсів підвищення кваліфікації з мовленнєвої грамотності.

Діагностико-результативний блок передбачав контроль, самоаналіз, корекцію недоліків у розвитку досліджуваного утворення; діагностику кінцевого рівня сформованості мовної свідомості майбутніх державних службовців, визначення перспектив подальшої діяльності учасників педагогічної взаємодії.

Відповідно до **четвертого завдання** здійснено експериментальну перевірку ефективності моделі формування мовної свідомості майбутнього державного службовця у процесі фахової підготовки.

Експериментальна перевірка підтвердила ефективність моделі формування мовної свідомості майбутнього державного службовця у процесі фахової підготовки.

Узагальнення результатів експериментальної роботи, їх кількісний і якісний аналіз свідчать про ефективність упровадженої моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки. Виявлено позитивну динаміку сформованості мовної свідомості

майбутніх державних службовців, а саме: відсоток студентів ЕГ з високим рівнем змінився з 20,8% до 50,9%. Значно зменшилася кількість майбутніх держслужбовців ЕГ, які продемонстрували низький рівень – з 28,3% до 5,7%. У студентів контрольної групи позитивні зміни відбулися, проте незначні: високий рівень з 20,4% до 24,5%, середній – з 53,1% до 59,2%, низький рівень – з 26,5 до 16,3%. Аналіз результатів засвідчив статистично значущу різницю отриманих результатів, підтверджену за допомогою критерію Пірсона χ^2 , що свідчить про безумовну ефективність та достовірність обґрунтованої й експериментально перевіреної моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців.

Щодо п'ятого завдання, розроблено комплекс навчально-методичних матеріалів щодо формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців, який містить банк когнітивно-аналітичних та інтерактивних вправ, а також вправ на саморефлексію мовної та мовленнєвої компетентності, дібрано та адаптовано пакет діагностичних матеріалів для визначення рівня сформованості мовної свідомості майбутніх держслужбовців; розроблено програму спецкурсу «Формування мовної компетентності майбутнього державного службовця».

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо у розширенні теоретико-методологічного осмислення феномену мовної свідомості державних службовців, розробленні педагогічних моделей її розвитку в умовах суспільних трансформацій, емпіричному дослідженні ефективності технологій формування мовної толерантності та у створенні інноваційних освітніх модулів, інтегрованих у систему професійної підготовки і підвищення кваліфікації фахівців публічного управління.

Доповідь закінчено.

Дякую за увагу.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання: д.п.н., проф. Лебідь О.В., PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта Мединська С.І., д.п.н., проф. Кожушко С.П., д.філол.н., доц. Степанова А.А., к.психол.н., доц. Байер О.О., к.п.н. Вошколуп Г.Ю., к.н.з соц.ком., доц. Гаркуша І.В., PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта Дербак О.А., к.п.н., доц. Олійник І.В., к.п.н., доц. Сторожук С.Д.

Д.п.н., проф. Лебідь О.В.: У чому полягає принципова відмінність авторського підходу до формування мовної свідомості від існуючих педагогічних концепцій мовної підготовки фахівців публічного управління?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. авторський підхід передбачає розгляд мовної свідомості як інтегративного особистісно-професійного утворення, що поєднує когнітивний, ціннісний і поведінковий компоненти, та орієнтує підготовку не лише на мовні знання, а на формування професійної мовної позиції державного службовця.

PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта Мединська С.І.: Яким чином у Вашому дослідженні концептуалізується поняття мовної свідомості саме державного службовця і в чому полягає його відмінність від загальнолінгвістичного трактування?

Ільєнко А.В.: Дякую за питання. У дослідженні мовна свідомість державного службовця розглядається як професійно зумовлене інтегративне утворення, що поєднує мовні знання, ціннісне ставлення до державної мови та регуляцію мовної поведінки у професійній комунікації. На відміну від загальнолінгвістичного підходу, який зосереджений переважно на когнітивних механізмах мовлення, у моїй роботі акцент зроблено на нормативному, етичному та управлінському вимірах мовної діяльності.

Д. п. н., проф. Кожушко С.П. Які наукові передумови визначили вибір саме тих структурних компонентів мовної свідомості, які Ви пропонуєте?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Структура визначалася на основі синтезу психолінгвістичних, педагогічних і професійно-комунікативних підходів. Компоненти відображають логіку функціонування мовної свідомості у професійній діяльності — від усвідомлення мовних норм до їх практичної реалізації та рефлексивного контролю мовної поведінки.

Д. філол. н., проф. Степанова А.А.: Яким чином забезпечено зв'язок між теоретичною моделлю та діагностичним інструментарієм дослідження?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Відповідність забезпечено через пряму операціоналізацію компонентів моделі у критерії та показники. Для кожного компонента визначено індикатори, що дозволило побудувати діагностичний комплекс і забезпечити узгодженість теоретичного та емпіричного рівнів дослідження.

К. психол. н., доц. Байєр О.О.: У чому полягає педагогічна специфіка формування мовної свідомості саме у підготовці державних службовців?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Специфіка полягає у поєднанні мовної підготовки з професійними комунікативними ситуаціями публічного управління, нормативністю мовлення, відповідальністю за мовні рішення та необхідністю комунікації в умовах соціальної чутливості мовного питання.

К. п. н. Вошколуп Г.Ю.: Як у дослідженні враховано соціально чутливий характер мовної проблематики?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Цей аспект враховано через включення ситуаційно-комунікативних завдань, що відтворюють реальні професійні контексти, та через акцент на розвитку мовної толерантності, відповідальності й рефлексивності мовної поведінки.

К. н. з соц. ком., доц. Гаркуша І.В.: Яким чином обґрунтовується авторський характер запропонованої моделі?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Авторський характер полягає у концептуальному визначенні мовної свідомості як професійної якості, побудові структурно-функціональної моделі її формування та розробленні комплексу педагогічних умов, що інтегрують мовний і професійний виміри підготовки.

PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта Дербак О.А.: Які обмеження дослідження Ви вважаєте принциповими?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Принципові обмеження пов'язані з освітнім контекстом реалізації експерименту та специфікою вибірки, що зумовлює необхідність подальшої апробації моделі в інших освітніх і професійних середовищах.

К. п. н., доц. Олійник І.В.: У чому полягає практичний потенціал результатів дослідження?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Практичний потенціал полягає у можливості інтеграції моделі у навчальні дисципліни професійної комунікації, розробленні тренінгових програм та використанні результатів у системі підвищення кваліфікації державних службовців.

К. п. н., доц. Сторожук С.Д.: Які напрями розвитку теми Ви вважаєте найбільш перспективними?

Ільєнко А.В.: Дякую за запитання. Перспективними є дослідження формування мовної свідомості у цифровому середовищі, у системі підвищення кваліфікації, а також вивчення її зв'язку з професійною ідентичністю державного службовця.

З позитивною оцінкою дисертаційної роботи виступили:

Науковий керівник – Резван Оксана Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова.

Рецензенти:

– **Лебідь Ольга Валеріївна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

– **Олійник Ірина Вікторівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор Резван О.О. надала позитивний відгук на дисертаційну роботу А.В. Ільєнка.

За твердженням О. Резван, аспірант своєчасно та якісно виконав індивідуальний навчальний план, продемонструвавши високу організованість та відповідальне ставлення до освітнього процесу. Упродовж усього періоду підготовки він виявив працездатність, старанність, наполегливість і сумлінність у виконанні поставлених завдань. Відзначався науковою ерудицією, глибоким розумінням предмета дослідження та високим рівнем професійної підготовки.

Науковий керівник зазначила, що в результаті роботи над дисертаційним дослідженням Андрієм Ільєнком отримано цінні наукові й прикладні результати, які мають як теоретичне, так і практичне значення для розвитку професійної освіти.

Під час виконання дисертаційного дослідження А. Ільєнко продемонстрував уміння чітко формулювати мету і завдання наукового пошуку, обирати адекватні методологічні підходи, здійснювати комплексний аналіз отриманих результатів, забезпечувати їх теоретичну обґрунтованість і практичну значущість. Він володіє здатністю до розв'язання складних дослідницьких завдань у галузі професійної освіти та психологічної підготовки фахівців, що відповідає вимогам третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Активна участь у роботі академічної спільноти, організація професійних заходів, залучення здобувачів до практико-орієнтованих форматів навчання свідчать про сформованість у нього лідерських якостей, високої професійної культури та готовності до самостійної науково-педагогічної діяльності.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії продемонстрував високий рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, здатність продукувати нові наукові ідеї, поєднувати дослідницьку та інноваційно-освітню діяльність, що забезпечило своєчасне виконання індивідуального плану та підготовку дисертаційного дослідження до подання на попередню експертизу.

Зважаючи на вищезначене, вважаю, що під час навчання в аспірантурі А. Ільєнко сформувався як відповідальний, працьовитий, грамотний та кваліфікований дослідник, який вміє вирішувати поставлені задачі і виконувати заплановане вчасно і з високим професіоналізмом. Дисертаційна робота Андрія Ільєнка є оригінальною, самостійно виконаною, завершеною науковою кваліфікаційною працею. Робота має як теоретичне значення для розвитку педагогіки професійної освіти, так і вагомий практичний потенціал для вдосконалення змісту підготовки майбутніх держслужбовців.

Важливо, що рекомендації науковців, надані на попередньому міжкафедральному семінарі здобувачем повністю ураховано.

Все вищезазначене дозволяє стверджувати, що за результатами виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи з підготовки дисертації на тему «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки», що подається на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), а також за своїми професійно-особистісними якостями і кваліфікаційною готовністю від заслуговує на рекомендацію до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Лебідь Ольга Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» констатувала, що аналіз змісту дисертаційної роботи дає підстави для висновку про її самостійність, завершеність, аргументованість,

високий теоретичний і практичний рівень проведеного дослідження. Вона зазначила, що Андрію Ільєнко вдалося сформулювати авторську позицію з усіх поставлених питань.

Структура дисертаційної роботи логічно вибудована та повною мірою розкриває багатоплановий ракурс досліджуваної проблематики. Не можна не відзначити вдалий вибір і комплексне застосування методів дослідження, які виявляються цілком релевантними до поставлених завдань.

Варто акцентувати увагу на науковій новизні одержаних результатів, яка полягає в тому, що уперше: розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено модель формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців на підставі аксіологічного, культурологічного, когнітивно-комунікативного, особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів та принципів державності, правової легітимності, комунікативної доцільності, мовленнєвої культури, особистої відповідальності, міжкультурної толерантності, системного мовленнєвого вдосконалення, що містить такі взаємопов'язані блоки: концептуальний, змістово-процесуальний, діагностико-результативний; уточнено й конкретизовано понятійно-категоріальний апарат досліджуваної проблеми («мовна свідомість особистості», «мовна свідомість державного службовця», «мовна особистість», «мовно-професійна компетентність», «комунікативна компетентність державного службовця», «сформованість мовної свідомості майбутнього державного службовця», «педагогічна модель», «модель формування мовної свідомості майбутнього державного службовця»); удосконалено зміст, методи (когнітивно-аналітичні, рефлексивні, методи співпраці, інтерактивні) та форми навчання (лекційні, практичні та семінарські заняття, система підвищення кваліфікації державних службовців), спрямовані на розвиток мовно-професійної компетентності, комунікативної компетентності, світоглядно-поведінкового компоненту мовної свідомості майбутніх державних службовців; набули подальшого розвитку наукові уявлення про сутність, структуру, компоненти, показники й рівні мовної свідомості майбутніх державних службовців; діагностичний інструментарій оцінювання рівнів означеного утворення.

Практичне значення роботи безсумнівне. Воно полягає в розробці та впровадженні моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців, що може бути покладена в основу корекції змісту освітніх програм для студентів, які навчаються за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»; суттєвому оновленні, модифікації та коригуванні змісту навчальних дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Теорія і практика правозастосування», «Соціологія», «Стратегічне управління», «Комунікативне управління», а також у створенні та впровадженні програми й навчально-методичного забезпечення спецкурсу «Формування мовної компетентності майбутнього державного службовця».

Загалом дисертаційна робота є самостійним завершеним науковим дослідженням, результати якого мають теоретико-методичне й практичне значення для організації професійної підготовки майбутніх державних службовців.

Водночас, перший рецензент відзначив доцільність більш виразного представлення елементів наукової новизни у структурі дисертації, зокрема через

чіткіше співвіднесення сформульованих положень новизни з відповідними розділами дослідження та отриманими результатами.

Рецензент також звернув увагу на можливість посилення аргументації авторського внеску у розроблення моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців, зокрема шляхом уточнення того, які структурні рішення моделі є концептуально новими.

Доцільним визнано розширення порівняльного аналізу отриманих результатів із результатами споріднених досліджень, що дозволить більш виразно окреслити наукову новизну роботи у сучасному науковому дискурсі.

Окремо рекомендовано конкретизувати потенціал подальшого розвитку запропонованих наукових положень, зокрема у контексті їх апробації в різних освітніх середовищах та системі професійного розвитку державних службовців.

Проте, висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження. Основні питання викладено обґрунтовано й методологічно. Зміст, рівень розв'язання поставлених завдань дає підстави вважати, що робота виконана повністю, її висновки науково обґрунтовані, а результати мають новизну, теоретичне й практичне значення. Вважаю, що дана робота є актуальним, оригінальним, самостійним, завершеним дослідженням, повністю відповідає вимогам, що визначені наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установ про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44.

Вважаю, що дисертаційне дослідження Ільєнка Андрія Васильовича можна рекомендувати до захисту у спеціалізованій раді на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Олійник Ірина Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», що дисертаційна робота Ільєнка Андрія Васильовича являє собою високоякісне, актуальне та завершене наукове дослідження з вагомими теоретичними та практичними результатами, що повною мірою відповідає сучасним тенденціям розвитку вищої освіти.

Вагомим внеском Ільєнка Андрія Васильовича у теорію професійної освіти є розроблення, теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка моделі формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців на підставі аксіологічного, культурологічного, когнітивно-комунікативного, особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів та принципів державності, правової легітимності, комунікативної доцільності, мовленнєвої культури, особистої відповідальності, міжкультурної толерантності, системного мовленнєвого вдосконалення, що містить такі взаємопов'язані блоки: концептуальний, змістово-процесуальний, діагностико-результативний.

На позитивну оцінку заслуговують удосконалені зміст, методи (когнітивно-аналітичні, рефлексивні, методи співпраці, інтерактивні) та форми

навчання (лекційні, практичні та семінарські заняття, система підвищення кваліфікації державних службовців), спрямовані на розвиток мовно-професійної компетентності, комунікативної компетентності, світоглядно-поведінкового компоненту мовної свідомості майбутніх державних службовців.

Не можна не оцінити позитивно авторські уявлення про сутність, структуру, компоненти, показники й рівні мовної свідомості майбутніх державних службовців, а також діагностичний інструментарій оцінювання рівнів означеного утворення.

Щодо практичного значення дослідження, то воно полягає у суттєвому оновленні, модифікації та коригуванні змісту навчальних дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Теорія і практика правозастосування», «Соціологія», «Стратегічне управління», «Комунікативне управління», а також у створенні та впровадженні програми й навчально-методичного забезпечення спецкурсу «Формування мовної компетентності майбутнього державного службовця».

Основні положення та результати дослідження можуть бути використані для подальшого вдосконалення теорії і практики професійної освіти.

Робота повністю відповідає всім встановленим вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Науковий апарат роботи відповідає поставленій меті та завданням дослідження. Усі завдання виконано повною мірою. Робота базується на обґрунтовану джерельну базу, містить апробацію результатів, логічну структуру та методологічну обґрунтованість.

Разом із тим, вважаємо доцільним висловити низку рекомендацій:

1. Доцільно розширити зміст додатків матеріалами, що ілюструють реалізацію запропонованої моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців (зразки завдань, фрагменти навчальних матеріалів, приклади діагностичних інструментів), що сприятиме більшій наочності практичної складової дослідження.

2. В окремих фрагментах теоретичного розділу варто посилити узагальнювальний характер викладу, зокрема шляхом уникнення повторів при описі сутності мовної свідомості та характеристики її структурних компонентів.

3. Доцільно більш чітко представити інтерпретацію результатів експериментального дослідження, зокрема через узагальнювальні таблиці або інтегральні показники, що дозволить виразніше продемонструвати динаміку сформованості мовної свідомості.

Зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

Загалом, я підтримую вашу роботу, вважаю, що дослідження було проведено на високому науково-методичному рівні. У зв'язку із вищенаведеним вважаю, що дисертаційна робота Ільєнка Андрія Васильовича на тему «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки» за актуальністю, новизною теоретичних результатів, високим рівнем проведених досліджень відповідає вимогам, що визначені наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установ про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44, може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Взяли участь в обговоренні роботи: д. п. н., проф. Поясок Т.Б., д. п. н., проф. Лебідь О.В., д. п. н., проф. Лаврентьєва О.О., д. п. н., проф. Кожушко С.П., к. п. н., доц. Олійник І.В., к. н. з соц. ком., доц. Гаркуша І.В., к. п. н. Вошколуп Г.Ю., PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта Мединська С.І., PhD зі спеціальності 015 Професійна освіта Дербак О.А.

Учасники обговорення акцентували увагу на тому, що дисертаційне дослідження Ільєнка Андрія Васильовича на тему «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки» є концептуально цілісним, теоретично обґрунтованим і практично значущим. Вони відзначили логічну послідовність побудови структури, переконливе обґрунтування актуальності теми, чітке формулювання наукового апарату, належний рівень методологічної підготовки аспіранта, а також наявність емпіричних результатів, які засвідчують ефективність запропонованої моделі формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки. Позитивно оцінено також якість наукових публікацій здобувача, його здатність критично осмислювати наукові джерела, формулювати власну позицію, аргументовано захищати результати дослідження. Окремо підкреслено, що робота має достатній рівень наукової новизни, практичної цінності та готовності до захисту у разі врахування зауважень, озвучених під час міжкафедрального семінару.

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, поставлених запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації, виступів наукового керівника та рецензентів прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Ільєнка Андрія Васильовича на тему «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки».

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Дисертація Ільєнка Андрія Васильовича на тему «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 р. № 341).

1. Актуальність дослідження та його зв'язок із планами наукових робіт установи.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі мовної складової професійної діяльності державних службовців в умовах суспільних трансформацій, підвищенням вимог до якості публічної комунікації та необхідністю формування мовної відповідальності як складника професійної компетентності фахівців публічного управління. Сучасні освітні практики підготовки державних службовців потребують науково обґрунтованих підходів до розвитку мовної свідомості як інтегративної характеристики особистості, що забезпечує усвідомлене використання державної мови, дотримання професійно-комунікативних норм і здатність до рефлексивного мовного вибору. У цьому контексті дослідження спрямоване на розв'язання важливого науково-педагогічного завдання – обґрунтування теоретичних засад і розроблення педагогічних рішень формування мовної свідомості майбутніх державних службовців у процесі фахової підготовки.

Дисертація відповідає основним напрямам досліджень кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університету імені Альфреда Нобеля», проведених у межах комплексних наукових тем «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784), «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Тему затверджено вченою радою ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (протокол № 11 від 20 грудня 2022 р.).

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених в дисертації.

Дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто дисертантом у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові наукові положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у розвиток професійної освіти України. Основні результати дисертаційної роботи одержано автором самостійно.

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень і рекомендацій. Обґрунтованість і достовірність наукових результатів та висновків, одержаних у дисертаційній роботі Ільєнка Андрія Васильовича підтверджується коректним застосуванням сучасного методичного апарату науково-педагогічного дослідження. Використання, зокрема, методів математичної статистики дало змогу перевірити статистичну значущість експериментально здобутих результатів.

4. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *уперше: розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено* модель формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців на підставі аксіологічного, культурологічного, когнітивно-комунікативного, особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів та принципів державності, правової легітимності, комунікативної доцільності, мовленнєвої культури, особистої відповідальності, міжкультурної толерантності, системного мовленнєвого вдосконалення, що містить такі взаємопов'язані блоки: концептуальний, змістово-процесуальний, діагностико-результативний; *уточнено й конкретизовано* понятійно-категоріальний апарат досліджуваної проблеми («мовна свідомість особистості», «мовна свідомість державного службовця», «мовна особистість», «мовно-професійна компетентність», «комунікативна компетентність державного службовця», «сформованість мовної свідомості майбутнього державного службовця», «педагогічна модель», «модель формування мовної свідомості майбутнього державного службовця»); *удосконалено* зміст, методи (когнітивно-аналітичні, рефлексивні, методи співпраці, інтерактивні) та форми навчання (лекційні, практичні та семінарські заняття, система підвищення кваліфікації державних службовців), спрямовані на розвиток мовно-професійної компетентності, комунікативної компетентності, світоглядно-поведінкового компоненту мовної свідомості майбутніх державних службовців; *набули подальшого розвитку* наукові уявлення про сутність, структуру, компоненти, показники й рівні мовної свідомості майбутніх державних службовців; діагностичний інструментарій оцінювання рівнів означеного утворення.

5. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці та впровадженні моделі формування мовної свідомості майбутніх державних службовців, що може бути покладена в основу корекції змісту освітніх програм для студентів, які навчаються за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»; суттєвому оновленні, модифікації та коригуванні змісту навчальних дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Теорія і практика правозастосування», «Соціологія», «Стратегічне управління», «Комунікативне управління», а також у створенні та впровадженні програми й навчально-методичного забезпечення спецкурсу «Формування мовної компетентності майбутнього державного службовця».

Основні положення дисертації можуть бути використані для подальшого вдосконалення теорії та практики професійної освіти, зокрема при розробці

посібників, програм спецкурсів для студентів, магістрантів та аспірантів з питань формування мовної свідомості особистості, в системі підвищення кваліфікації та перепідготовки державних службовців та їхній самоосвітній діяльності.

6. Апробація результатів дослідження й повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Результати дослідження репрезентовано в доповідях на науково-практичних конференціях, зокрема *міжнародних*: «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» (Полтава-Лубни, Миргород, 2022), «Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (Дніпро, 2023), «Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (Дніпро, 2024, 2026), «Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій (ByteEd-2024)» (Харків, 2024), «Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій (ByteEd-2025)» (Харків, 2025), «Психологія міста і містян: перспекція і ретроспекція» (Харків, 2024), «Освіта в сучасних викликах» (Полтава, 2025), «Практична психологія в сучасному вимірі» (Дніпро, 2026); *всеукраїнських*: «Сучасні тенденції в українській і світовій гуманітаристиці» (Харків, 2024), «Педагогічна освіта в період трансформацій: наукові пошуки та інноваційні практики» (Запоріжжя, 2026).

Результати та висновки виконаної роботи обговорено на інтерактивному методологічному он-лайн семінарі молодих дослідників «Компетентнісні засади освітнього процесу в умовах впровадження інновацій: вітчизняний та міжнародний досвід (Житомир – Полтава – Київ, 2023), засіданнях кафедри психології та педагогіки, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (упродовж 2022–2026 рр.).

Основні положення та результати дослідження **впроваджено** в процес професійної підготовки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (довідка № 596 від 19.09.2025 р.), Університет митної справи і фінансів (м. Дніпро) (довідка від 19.09.2025), Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова (довідка № 2139 від 23.10.2025 р.), Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (довідка № 375 від 25.09.2025 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено у 10 публікаціях, з них 1 у співавторстві, у тому числі: 5 статей у наукових фахових виданнях, 5 статей і тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій.

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, викладені в роботі, одержано автором самостійно. Ідеї та думки, що належать співавтору статті О. Резван, у роботі не використовувались.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Статті в наукових фахових виданнях України та у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних

1. Ільєнко А. Мовна свідомість держслужбовця як категорія професійності. *Наука і Освіта*, 2023. № 2. С. 92–97. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2023-2-15>
2. Ільєнко А. Особливості фахової підготовки держслужбовця у закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2024. Вип. 92. С. 175–180. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.92.28>
3. Ільєнко А. Структура мовної свідомості держслужбовця. *Новий колегіум*, 2025. № 3 (119). С. 20–25 URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/newcollegium/article/view/18285>
4. Резван О. О., Ільєнко А. В. Робота з академічним текстом в аспекті формування мовної свідомості майбутнього держслужбовця. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2025. №17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15382087>
5. Ільєнко А.В. Модель формування мовної свідомості майбутніх державних службовців. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*, 2025. № 8. С. 74–79. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-2.10>

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Ільєнко А. Мотивація розвитку комунікативної компетентності держслужбовця *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі*: матер. I Міжнар. наук.-практ. конф. науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених (Дніпро, 5-6 квітня 2023 р.). Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2023. С. 43 – 46.
7. Ільєнко А. А. Дискурсивна етика державного службовця. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі*: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених (Дніпро, 17-18 квітня 2024 р.). Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2024. С. 80–83.
8. Ільєнко А. Удосконалення мовленнєвої компетентності державних службовців у Програмах підвищення кваліфікації. *Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій (ByteEd-2024)* : матер. I Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 17–19 квітня 2024 р.). Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2024. С. 132 – 134.
9. Ільєнко А. Принципи формування мовної свідомості майбутнього держслужбовця. *Сучасні тенденції в українській і світовій гуманітаристиці*: матер. I Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 7 листопада 2024 р.). Харків: ХНАДУ, 2024. С. 29–31.
10. Ільєнко А. Риторична культура державного службовця в аспекті його мовної свідомості. *Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах*

цифрових трансформацій (ByteEd-2025): матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 17–19 квітня 2025 р.). Харків: ХНАДУ, 2025. С. 93 – 96.

11. Ільєнко А.В. Формування мовної свідомості майбутніх державних службовців: діагностичний інструментарій та результати експериментального дослідження. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі*: матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 9-10 квітня 2026 р.). Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2026. С. 53–56.

12. Ільєнко А.В. Психологічні механізми формування мовної свідомості майбутніх державних службовців. *Практична психологія в сучасному вимірі*: матер. XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 21 квітня 2026 р.). Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2026. С. 128–129.

7. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. За змістом дисертаційна робота Ільєнка Андрія Васильовича на тему «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки» повністю відповідає спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

8. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію написано грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

9. Рекомендація дисертації до захисту з урахуванням наукової зрілості пошукувача.

Дисертаційна робота Ільєнка Андрія Васильовича «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) відповідає вимогам до дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341).

З урахуванням цього кафедра психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» рекомендує завершене самостійне дослідження Ільєнка Андрія Васильовича «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки» до захисту у разовій спеціалізованій раді університету на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Ухвалили:

1. Затвердити висновок міжкафедрального семінару кафедри психології та педагогіки, кафедри європейських і східних мов та перекладу, кафедри іноземних мов, кафедри менеджменту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» про дисертацію Ільєнка Андрія Васильовича «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки».

2. Рекомендувати дисертаційне дослідження Ільєнка Андрія Васильовича «Формування мовної свідомості майбутніх держслужбовців у процесі фахової підготовки» до захисту у спеціалізованій раді університету на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

З даного питання відбулося голосування.

Результати голосування:

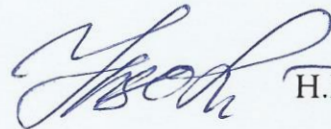
«за» – 16;

«проти» – немає;

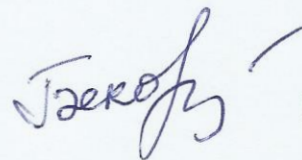
«утримались» – немає.

Постанова і висновок прийняті відкритим голосуванням одноголосно.

Головуючий на міжкафедральному семінарі,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри психології та педагогіки
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

 Н.П. Волкова

Секретар, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри психології та
педагогіки ВНЗ «Університет імені
Альфреда Нобеля»

 В.О. Бикова

